

UJ CIMBORA

KÉPES GYERMEK LAP

Az őszi ajándéka.

V. ÉVFOLYAM
29. szám.

1937. OKTÓBER
10.

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR - SZERKESZTI: FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, STR. BARON L. POP No. 5. - TELEFON: 18-87.

Hogy írjuk?

Figyeljük meg, hogy kell írni a következő szavakat:

abba, abban — mint igekötőt egybe írjuk. Pl.

abbahagy, abbanmarad

abbeli, abból

ad v. ád.

Parancsoló módban:

adjam, adjad, vagy add!, adja!

adjuk, adjátok, adják

Múlt időben:

adtam, adtad, adta, v. adtam, adtál,

adott adósság.

Milyen messze van Betlehem Egyiptomtól?

Betlehem Egyiptomtól 400 kilométer távolságra van, tehát csaknem olyan messze, mint Kolozsvártól Brassó. A Szentesalád tehát Egyiptomból való menekülése idején 400 kilométer hosszú gyalogutat tett meg.

Névnapi köszöntők.

Nagyanyó névünnepén.

Irtá: **Földes Zoltán.**

*Nagyanyácska, itt vagyunk,
Tudjuk, csókot is kapunk,
Mert az édes szeretet
Minket összeköt veled.*

*A te drága névnapod
Kis szivünkben itt ragyog,
Mert ez kedves ünnepünk;
Jót kívánva itt jövünk...*

*Szelid szemed, jó szived
Ránk sugárzó szeretet.
El ne tűnjön sugarad...
Tündökölj csak drága nap!*

Kertészkedjünk kis cimborák.

Hogy küldjük vissza a virágmagvakat?

Sok kis cimborának okoz ez gondot és fejtörést. Hogy juttassa a gyűjtött magvakat vissza az Uj Cimborához?

Sokkal egyszerűbb az egész, mintsem gondolnátok. Ragasszatok, vagy vegyetek jó kemény papírú borítékot s kis tasakokba levő magvakat helyezétek ebbe a borítékba, esetleg üres, kerek sajtos dobozba s címezzétek meg az Uj Cimborá címére s írjátok rá románul: *Mustă fără valoară*. Három lej bélyeggel eljön.

Szép ősztén rakjuk el a virágmagvakat!

Tavaly ősztel nem egy kis cimboránk küldött szemetes és éretlen magvakat. Egy bácsi, aki az Uj Cimborák kertészkedését figyelemmel kísérte, kért tőlünk virágmagvakat, hogy hadd lássa, hogyan kertészkedtek, s főként milyen virágok magvait gyűjtötték a kis cimborák?

S véletlenül éppen ezek közül az éretlen magvak közül kapott s képzeljétek el, milyen szégyen, az éretlen magvak nem keltek ki!

Mondhatom, ez a bácsi szépen vélekedik azóta ezekről a kertészkedőkről.

Tehát, amint látjátok, nem mindegy az, hogy milyen magot küldtök be!

Az idén, ha az új magvakat rendezüik, minden tasakra ráírjuk, kinek a magvai közül való.

Csak érett magot szedjétek mindig. Miről tudjátok meg, hogy egyik mag érett-e már? Nem arról, hogy fekete, mert hiszen van barna, sőt világos zsemlyeszínű mag is. Figyeljeetek ide! Az érett mag tokja rendszerint felpattan (harangvirág-mag, dohány-virág, petunia verbená, árvácska, viola). Az érett őszirozsa elválik a fészektől, száraz barnává válik. Mindenesetre édesanyátoknak mutassátok meg, mielőtt leszédnétek.

Bő szüret.

Irta: **Vida József.**

<i>Kurtafalvi szőlőhegyen Szüretelés nagyban megyen, Azaz, hogy csak menne nagyba, Ha nem hagyták volna abba. Hajaha! Most jó még csak a java!</i>	<i>Úres a tő, gyéren hajta, S ami kicsi ott is rajta, Leolvasták azt régóta, Kit a madár, kit a róka. Hajaha! Most jó még csak a java!</i>	<i>Egy a papé lett belőle, Ki majd beteggé lett tőle, Másik jutott a kántornak, Könnyei még most is folynak. Hajaha! Most jó még csak a java!</i>
<i>Megkezdették amnyi igaz, Ebben volna egy kis vigasz, Folytatanák is amint illik, Ha vón szőlő tudniüllik. Hajaha! Most jó még csak a java!</i>	<i>Csak három fürt maradt rajta, Az is holmi veszett fajta, Olyan kemény, oly savanyó, Csupán nyulat löni való. Hajaha! Most jó még csak a java!</i>	<i>Présbe került a harmadik, S szoritották három napig, De csak nem jött annak leve, Hanem a prés megrepede. Hajaha! Most jó még csak a java!</i>

Székely nagy emberek: Kriza János (1811—1875).

Irta: **Józsa János.**

1811-ben Kriza János tiszteletes uram nagyajtai csendes kuriáját hangos gyermeksíras verte fel. Borbála tiszteletes asszony odavolt az örömtől, hogy az Uristen fiúcskával áldotta meg. Nem törték sokáig a fejüket, hogy minek kereszteljék. Székely szokás szerint a fiú-gyermek az apja, a leány-gyermek pedig az anyja nevét veszi fel. Így hát hamarosan nyelbeütötték a keresztelőt Jancsika tiszteletére. Merthogy sokáig ne szaporítsuk a szót, Jancsika egyenlő kicsi Jánossal.

Édesapja és édesanyja nagy gonddal nevelték Jancsikát. Mihelyt esze és lelke nyiladozni kezdett, már akkor belecsepegtették az Isten és a székely nép iránti szeretet érzését. És Jancsika nőtt-növekedett bölcsességben és engedelmisségben az Isten és emberek előtt. Mikor 9 éves lett, iskolába küldték a híres Torockóba, ahol nagyszülei laktak. Jó esze volt s hogy kellőképpen ki is művelődjék, a falusi iskolából a nagyobb tudományt árasztó városi iskolába, az úgynevezett középiskolába íraták be. Így került a szítás székelykeresztúri unitárius kollégiumba, majd a kolozsváriba. Nagy szorgalommal tanult. Tanárai már ekkor szép jövődöt jósoltak Jancsinak, aki bizony már Jánossá kezdett serdülni.

Miután a középiskolát kijárta, egyházi tanulmányokba kezdett, hogy pap lehessen. Emellett kitartó odaadással tanulta a nagy európai nemzetek nyelvét, a németet, franciát és az angolt. Azt tartotta, hogy minél több nyelvet tud az ember, annál többet ér.

24 éves korában már kész pap volt s rögtön ki is nevezték Kolozsvárra. Állását azon-

ban csak két év múlva foglalta el, mert előbb Németországba ment teológiai tanulmányainak kibővítése céljából. Gazdag tapasztalatokkal és széleskörű ismeretekkel tért haza, hogy átvegye a legtekintélyesebb unitárius egyházközség lelki vezetését.

Rokonszenves, finomlelkű és nagy műveltségű pap volt. Híveinek gondozása mellett, mint tanár működött az unitárius kollégiumban és papnevelésben. Példás munkálkodásával és buzgalmával csakhamar népszerűsége tett szert. Minden tekintetben megfelelt azoknak a várakozásoknak, amelyeket bizalommal hozzáfűztek. Lelkiismeretes és eredményes munkájának jutalma nem is maradt el. Az 1861-iki püspökválasztáskor őt tüntették ki a magas méltósággal. Nem kicsiny dolog püspöknek lenni! Nem ám, mert oda is ember kell a gátra! Már pedig Kriza János tetőtől-talpig arravaló ember volt.

A püspöki szék fényében még nagyobbá tette az a nemes magatartása, hogy sohasem felejtette el székely voltát. De, hogy is felejtette volna el, mikor híveinek legnagyobb része székely volt. Büszke is volt mindig székely származására. Püspökké választása után minden igyekezete odairányult, hogy becsületes, dolgozó és vallásos székely fajának hasznára legyen. Sokszor meg is fordult közöttük, hogy lelkükbe a krisztusi és faji szeretet magvát elhintse.

Szóban és írásban a Székelyföldért és a székely népert lelkesedett és fáradozott. Hagyott is nekik olyan emléket, mely századokon át fenn fog maradni. Összegyűjtötte a székely nép

balladáit, regéit, mondáit és dalait. Azután szépen elrendezte és könyv alakjában „Vadrózsák” címmel kiadta. Tudjátok, hogy ez a munka valóságos nemzeti kincsét jelent? Ebből ismerte meg a világ a székely népet, ebből ismerte meg a székely nép zamatos és zengő nyelvét, fordulatos észjárását, lelkének jóságát és szívének dobbanását.

Ez a népköltészeti gyűjtemény igen fontos szerepet játszott a magyar irodalomtörténetben, mert úgy jelent meg, mint az első fecske tavaszkor. Kriza János Németországban látta, hogy milyen szorgalommal gyűjtik a nép ajkán élő költészet termékeit. Elvarázsolva a szé-

kely népköltészet szépségétől ő is nekilátott a munkának. Összeszedegette a székely nép költészet termékeit és azok mintájára maga is írt szebbnél szebb költeményeket. A „Vadrózsák” című munkája mindezeket magában foglalja.

Kriza János nagy székely volt életében és nagy maradt halála után is. Bár isteni rendelés szerint 1875-ben elköltözött aaz élők világából, emléke itt él közöttünk a „Vadrózsák” csokrában. A székely-magyar ifjúság kötelessége, hogy ne hagyja elhervadni a „Vadrózsák” gyönyörű csokrát, mert benne él egy nemzet hagyományos öröksége.

Erdővidék az én hazám.

Irta: **Kriza János.**

*Erdővidék az én hazám,
Katonának szült az anyám,
Zöld erdő zúgásán,
Vadgalamb szólásán
Nevelt föl jó apám.*

*Mihent zekés gyermek lettem
S a kabalát megülhettem,
Mentem a szántóba
S apám háboruba
A franciák ellen.*

*Nyilj mélyebben te barázda,
Pataként foly könnyem árja:
Apámat a háború,
Anyámat sok gond, bú
Szegényt elragadta.*

*Holnap indul a legénység
Komandóba, nincsen mentség!
Zöld erdő zúgását,
Vadgalamb szólását
Majd meghalloom esmég.*

Az udvarias szőkefalviak.

Az „Uj Cimborá”-nak írta: **Móráné Ősz Rózsa.**

Kedves gyermekek titeket édes szüleitek mindig arra tanítanak, hogy mások iránt udvariasak és figyelmesek legyetek. Ilyenek voltak a Kisküküllő-völgyén a régi időben a Szőkefalviak is. Legalább is így mesélik ezt arra felé. A régi időben a Kisküküllőn csak egy híd volt és azon jártak a Szőkefalviak és Gálfalviak is. Mikor híre futamodott a Küküllő-völgyön, hogy jön a tatár, mindenki csomagolt és készülődött, de hamarosan a tatárság meg is jelent a völgyeken. A nép sietett összeszedett kis holmijával menekülni. Özönével tolongtak a Küküllő-híd felé, hogy elérjék az erdőt és annak rejtekében menedéket keressenek. Ugyanakkor értek a hídhoz a gálfalviak is. A szőke-

falvi nép udvariasan adott utat a menekülő szomszéd falusiaknak. Igen ám, de Gálfalva sem akart toladó lenni, és addig kínálgatták egymást, míg a tatárság ott termett és lekasza-
bolta őket.

Humor.

Tanító: Hogy hívják azt a szegény pondrót, amelynek édesanyád a selyemruháját köszönheti, Karesi?

Karesi: Az az apa.

Mama: Ejnye, ejnye, Sanyi! Nem szégyelled magad! Lásd Pista jobb, mint te.

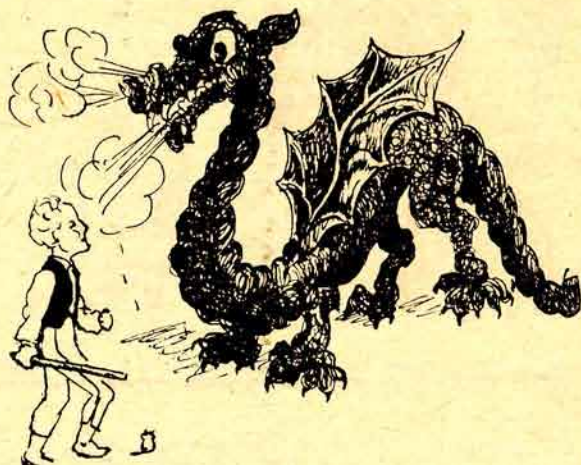
Sanyi: Jobbnak jobb, de én kapok több verést.

Péterke csodatyúkjá.

Írta és rajzolta: Nagy Kató.

7.

De nem sok ideje maradt a csodálkozásra. Nagy hirtelen előtte termett egy iszonyatos sárkány s tüzét okádva, nekirontott a védtelen fiúnak. De Pétert sem a gólya költötte. Jól a szeme közé nézett a sárkánynak s vándorbotjával rávágott a fejére. Már a kemény pillantástól megjuhászodott a szörnyeteg s megtorpant a fiú lába előtt, amikor az még a bottal is rávágott, menten átváltozott vadmacskává s nagy nyivákolva beszaladt az erdőbe.

Karácsonyi örömök.

Írta: Simon Sándor.

2. jelenet.

ANYA: *(Bejön, a karácsonyfá előtt megáll, megnézi. Egymást még rendezget, majd csendet.)*

DADA: *(Kívül.)* Rezsőke, Rezsőke! *(A teremben különböző kis csengők szólnak.)*

ANYA: *(Kiszól.)* Dada, jöhet Rezsőke, Megjött az angyal!

DADA: *(Az ajtóban megjelenik, hátra szól.)* Rezsőke, Rezsőke, megjött az angyal! *(Kézenfogva a terembe vezeti. Utána Apa, és a Nevelőnő jönnek.)*

REZSŐKE: *(6 éves fiucska.)* Kezét csókolom, Anya! *(Kezetcsókol.)* Azt mondta a Dada, hogy megjött az angyal. Hol van hát? Csilingelést hallottam, karácsonyfát is látok, de angyalt az idén sem találok! *(A sarokban a virágcsoport levelei megmozdulnak.)* Miért nem mondják inkább, hogy: elhozták a karácsonyfát?...

ANYA: *(Kissé megütödvé, zavarát palástolva.)* Rezsőke, a karácsonyfát az angyal hozta! Hanem ő már elment... Jöjjön ide közelebb és nézze, mennyi új játékot hozott magának. Játékautót, körvasutat, kerékpárt... Látja, ez mind a magáé...

APA: Örüljön neki Rezsőke, mert most karácsonyeste van, ilyenkor a jó gyermekek örülni szoktak. Vagy nem tetszik a sok szép játék, a fényes karácsonyfa?

REZSŐKE: *(Unottan.)* A tavaly is ily fényes karácsonyfám volt, bizonyára jövő évben is ilyen lesz... Minek örüljek? A játékoknak? Nincs is kivel játszanom... Egyszerű a játék is unalmas — nekem...

ANYA: Hogyne lenne, Rezsőke! Itt van a jó Dada, meg a kisasszony. *(A nevelőnőre mutat.)* Ők szívesen eljátszanak magával!

REZSŐKE: Én Anyával szeretnék játszani ezen a karácsonyestén!... Máskor úgy sincsen ideje... Azt mondja mindig, hogy nem ér rá, vendégei vannak... Most ideje is van és vendégei sincsenek...

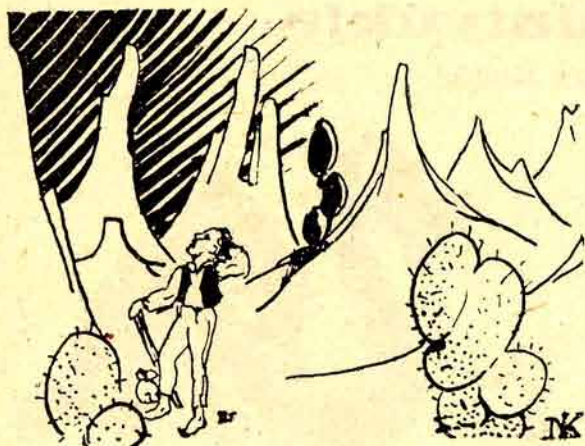
ANYA: *(Kissé felindultan.)* Ugyan Rezsőke, miket beszél? Ki tanította erre?... *(Kényelmetlenül.)* Milyen furesa kívánságai vannak...

APA: Anya nagyon el van foglalva. Vendégeket várunk. Nem maradhat itt magával, Rezsőke!

REZSŐKE: *(Kérőleg.)* Csak ezen az egy estén Anya... Eleget van a vendégeivel máskor, ma este legyen velem Anya!...

ANYA: Ejnye, de akaratos ma a Rezsőke... *(Hirtelen elhatározással.)* No, nem bánom, egy keveset magával maradok, addig Apa foglalkoztatja majd vendégeinket. *(Apa elmegy.)*

NEVELŐNŐ: Méltóságos Asszonyom parancsoljon itten helyet foglalni. *(Széket től a karácsonyfa mellé.)*

8.

Ettől a bátor cselekedettől igen jó kedve kerekedett Péternek s vígan folytatta útját. Hanem aztán annál jobban elszontyolodott, amikor közel ért a vár sziklájához. A sziklák olyan meredek voltak, hogy ott élő ember fel nem juthatott. Szomorúan ült le a sziklák tövébe s mindenféleképpen valami kivezetőúton törte a fejét. De semmi mentőgondolat sem jutott az eszébe. A nagy gondolkozásban igen elfáradt s nagy szomorúan lefeküdt aludni s azzal a szomorú gondolat-aludt el, hogy másnap reggel szégyenszemre haza fog térni.

ANYA: *(Leül.)* No, most jöjjön ide Rezsőke és játszunk valamit. *(Félre.)* Olyan régen nem foglalkoztam a gyermekkel, hogy most nem is tudom, hogyan kezdjek hozzá... *(Kívülről tisztán érthető énekfoszlány hallatszik be: „Mennyből az angyal, lejött hozzátok...” vagy „Az Istennek szent anygala...”*

REZSŐKE: *(Az énekre figyelmes lesz, majd arca kiderül.)* Jaj, Anya, milyen szép ének... Immen bizonyosan oda ment az angyal, azért éneklük, hogy: ...„lejött hozzátok!”... *(Mozgás a virágcsoportban...)* Anya én úgy szeretnék oda menni, ahol olyan szépen énekelnek...

ANYA: Rezsőke, hova gondol? A házmesternél énekelnek! — Oda nem mehetünk el!...

REZSŐKE: Miért? Oda nem engednének be minket?... Ha szépen megkérnök őket, akkor sem?

ANYA: *(Nem tudja mit mondjon, zavarban van.)* De igen, — csakhoggy... — ..., Ejnye de furesa kívánságai vannak ma Rezsőke! *(Ének-töredék hangzik ismét: „Mellette vagygon az édesanyja...” vagy: „És a pásztorokhoz juta...”*

REZSŐKE: Hallja Anya, ismét szól az ének... Azt mondta, hogy a jó gyermek kívánságai karácsonyeste beteljesülnek... Teljesítik a jó anyák...

ANYA: Ha magának ilyen különös kívánságai vannak, akkor nem jó gyermek!...

REZSŐKE: Engem a sétatérre elvisznek, pedig nem kívánkozom oda. Ide, ahova kívánkozom, nem akarnak engedni. *(Sír.)*

DADA., NEVELŐNŐ: *Hozzáfutnak.)* Jaj, jaj — Rezsőke, Rezsőke ne sírjon! A jó gyermek nem sír. *(Az ének ismét szól: „Jászolyban nyugszik szent Fia” Rezső jobban sír...)*

ANYA: De gondolja meg Rezső... nem lehet... nem lehet... Kint hideg van.

REZSŐKE: A Dajka hidegben is ki szokott vinni és még se fázom meg...

ANYA: De sötét is van... Aztán nem is szabad odamenni...

REZSŐKE: *(Csodálkozva.)* Hozzánk miért szabad jönni Anya?... Hozzánk mindenki nek szabad jönni?... Csak nekünk nem szabad menni?... *(Sír.)*

ANYA: Maga nem érti azt Rezsőke!... *(Félre.)* Jaj, mit is csináljak... Mily borzasztó ma ez a gyermek!...

NEVELŐNŐ: Méltóságos aasszonyom, a gyermeknek megárt a sok sírás... Valamit csináljunk vele... Talán az ablak alá elmehet nének...

ANYA: Hogy gondolilyent? A más ablaka alá?... Hallgatóznii!...

REZSŐKE: *(Rimánkodva.)* Anya, én úgy szeretnék lemenni... látni az angyalt... *(Mozgás a virágcsoportban.)* Meg hogy milyen karácsonyfát vitt nekik... *(Zokog.)*

ANYA: Rettenetes!... Rettenetes! *(Ide-sen fel-alá jár.)* Ez a gyermek beteggé sírja magát... Mit tegyünk... Mit tegyünk? *(Hirtelen a Dadához.)* Nincs más mód, minthogy a Dada lemegy vele...

REZSŐKE: Anya azt ígerte, hogy ma este velem lesz... Én Anyával szertnék lemenni.

ANYA: Nahát!... Ez borzasztó *(Idegesen.)* borzasztó... *(Egyet fújva.)* Mily kellemetlen napom van ma!... *(Rezsőke látva Anya idegességét, reménytelenségben ismét sírni kezd.)* El kell mennem vele... *(Rezsőkéhez.)* No ne sírjon többet, elmegyünk, csak addig várjon, amíg Anya átöltözik. *(Elmegy.)*

9.

Reggelig aludta az igazak és jók álmát, amikor hirtelen szárnyesattogás ébresztette fel s leszállt egy hatalmas madár. Péter éppen felkészült a küzdelemre, amikor a madár egyszerre csak szeliden odajött melléje s szépen a hátára vette. Azután erőteljes szárnycsapásokkal a levegőbe emelkedett. Szállt a madár villámsebessen felfelé. Meg sem állt egészen a varázsló várának kapujáig.

3. Jelenet.

Rezső, Dada, Nevelőnő, később Anya.)

REZSŐKE: *(Arca lassankint kiderül. Örvendve.)* Mennyire örvendek. Jaj de jó! Jaj de jó! *(Ugrál.) (Dada meleg ruhába öltözteti.)* Látja Dada, Anya mily jó!

DADA: Anya mindig jó... Minden anya jó... *(Elérzékenyül.)* A Dada anyukája is oly jó volt... *(Könnyet törül le szeméből. Elfordul.)*

ANYA: *(Bejön.)* Készen vagyunk? Melegítünk. *(Félre.)* Oh, bárcsak már túllennék ezen a borzaasztó „látogatáson”. *(Megborzad.)*

DADA: *(Rezsőkét kézen fogva, utánuk Anya.)*

ANYA: *(Mély sóhajjal.)* Ah! *(Elmegy.)*

NEVELŐNŐ: *(Kimegy.)*

MIHÁLYKA: *(Előlép.)* Szívtelen, gögös szülők, kik saját kényelmüket többre becsülik, mint gyermekük örömét! Míg ők vendégeikkel mulatnak, szórakoznak, gyermekük lelkét idegenekre bízzák!... Mint fognak ezek felelni kötelesség mulasztásukért!... No de itt a gyermek nemes érzése győzött!... Velük megyek! *(Utánuk megy.)*

FÜGGÖNY.

(Vége az első felvonásnak.)

II. FELVONÁS.

I. jelenet.

Színhely: A házmesterék lakása. Szegényes butorzat. Az asztalon egyszerű kis karácsonyfa.

(Kívülről kopogtatás.)

HÁZMESTER: Szabad! Ugyan kik lehetnek szent karácsony estéjén? *(Ajtot nyit.)*

DADA: *(Az ajtóban állva, Rezsőkét kézen fogja.)* Jó estét kívánok házmesterné asszony! Megengedjenek, hogy megzavarjuk karácsonyi örömeiket, de a Rezsőke úrfitól nem volt nyugtunk. Mindenáron el akart ide jönni, ahonnan a karácsonyi éneket hallotta. *(Belép.)*

DADA *(után Anya is belép.)*

HÁZMESTER: Kezeit esókolom, Méltóságos Asszony... Igen örvendek, hogy szegényes hajlékomat megtisztelni méltóztatott...

ANYA: *(Zavartan, közbevágva.)* No,... nem... A fiam kívánsága volt... Karácsonyesti kívánsága... De ne zavartassák magukat... Mi csak, — illetve a Rezsőke csak a karácsonyi énekeket kívánta hallani... Nem lehetett vele bírni, feltétlen el akart jönni, de csak velem és a Dadával... *(A nyitva hagyott ajtón Mihályka angyal besompolyog, hátul a szekrény mellett meghúzódik.)*

HÁZMESTERNÉ: Parancsoljanak helyet foglalni... Szegények vagyunk, de tiszták...

ANYA: *(Közbevág.)* Nem, Házmesterné asszony, ne fáradjon. Úgy sem maradunk sokáig, csak amíg énekelnek.

REZSŐKE: De Anya kérem, azután is maradjunk... Én játszani szeretnék a pajtásokkal...

ANYA: Ejnye Rezsőke, magának újabb és újabb kívánságai támadnak... *(Dadához.)* Ezzel a gyermekkel nem lehet ma bírni!... De nincs mit csinálnom, megígértem, hogy kívánságait ma este tetljesítem s én ígéreteimet bármi áron is, de meg szoktam tartani... *(Rezsőkéhez.)* Jól van Rezsőke, maradunk még, de nem sokáig!

(Folytatása következik.)

Bilkay Gizella: Szüreti mese.

Történt egyszer, egy gyönyörű őszi regelen, hogy nagy zúgás támadt a levegőben. Egy seregélyesapat ereszkedett alá a dombra.

Seregély Nagymama pihenésre szólította népes családját.

— Gyermekeim! — szólott a Nagyapa — kell még két hét, míg lehet szüretelni. Most elmegyünk innen, mert a Nagykalapú vincellér megharagszik, ha előbb bemegyünk a szőlőbe, mint a szüret ideje.

Készülődött is ezzel útrakelni. Ám, de két virgona unoka, Seregély Pubi és Seregély Panni, közbeszóltak:

— Biz' mi nem megyünk el addig, míg nem kóstoljuk meg a szőlőt! Azért fáradtunk ide, hogy ily hamar el is menjünk?

— Jobb, ha reánk hallgattok, tapasztalt, öreg szüleitekre! — intette őket Nagymama. — Jöjjetek a csapattal, el ne maradjatok!

Ezzel indult is útnak a két öreg s utána a népes Seregély-család. Pubi és Panni kelleetlenül követték őket. De csak egy darabig. Seregély Panni intett Pubinak, hogy maradjanak hátul, úgy sem veszik őket észre repülés közben, ha elmaradnak.

Seregély Pubi megértette az intést s észrevétlenül leszállottak egy szőlőkaróra. Mikor a csapat elhaladt messze, ők visszaringóztak Nagykalapú szőlőjébe. — Volt is ám torkoskodás!

— Jaj te Panni, — szólott Pubi — már több szőlőt nem bírok enni!

— Úgy vagyok én is! — mondta Panni.

— Hopp! — egy kiáltás hangzott. S ezzel a két kis madárka fogoly volt. Nagykalapú észrevette őket és nagy kalapjával rájukcsapott. Nem is volt Panninak meg Pubinak menekülésre ideje.

— Hopp bizony! két kis torkos, meg se várjátok a szüretet, máris dézsmáljátok a szőlőt! — dorgálta őket a Nagykalapú.

Vitte is Pubit meg Pannit a zöldszalus öreg vincellérházba. A két kis seregély-fióka meglapult Nagykalapú tenyerében. Csakúgy kalimpált szívecskéjük.

— No, anyjuk, nézd, mit hoztam! — mondta Nagykalapú belépve a házba. A vincellérné kíváncsian tekintett a kis madarakra, kezébe vette őket s simogatta.

— Oh, kis bohó madárkáim!! Épp most megyek a városba, viszem be a tejet a gazdámékhöz, — szólott az urához — elviszem ezt a két kis madarat a gyerekeknek, tudom, megörülnek nekik.

Egy óra múlva Seregély Panni és Pubi

egy szép fényes kalitkában ugrándozott, keresve a rést, hogy hol lehetne kijutni a szabadba.

— Csak még egyszer lehetnék szabad! Soha többé nem lennék szófogatlan! — sóhajtott Panni.

A Seregély-gyerekek igen szomorúak voltak, nem kellett nekik enivaló sem.

— Tudjátok mit, — szólott Péterke, a legnagyobb gyerek — azért nem esznek a kis madaraink, mert szomjasak. Adjunk vizet nekik. Kivisszük őket az udvarra. — Vitték is nagy lármával a kalitkát s kinyitották az ajtaját.

No, csak ez kellett Panninak meg Pubinak. Hess! Egy szempillantás alatt a szomszédék háztetője fölött repültek. Visszavissza a szabadba! A jó Szülékhez!

Ősike, meg két bátyja ámulva néztek utánuk.

Egy félóra sem telt bele, Panni és Pubi örömtől dobogó szívvel kértek bocsánatot a Seregélycsalád felnőtt tagjaitól. Megfogadták, soha többé nem lesznek engedetlenek.

Azóta eljött a szüret is. Daltól hangos nemesak a Nagykalapú szőlője, hanem az egész hegy. Megérett a szőlő, telnek a puttonyok, telnek a kádak. Telnek a hordók is édes nedűvel.

A nap aranyos mosolygással tekint le a szüretelőkre. Seregély Pubi és Panni is vígan lakmároznak az édes gyümölcsből. Most már szabad. Ügyelnek a visszaszerzett szabadságra!

— Jaj, mi volt az? ijedezik Panni és Pubi.

— Oh, semmi, — nevetett Seregély Nagymama, — egy kis nyúl szaladt a baráz-dában.

Puska durran, a szüretelők nevetgélnek, dalolnak:

„Fiú, leány azt mondja:
Báresak mindig szüret volna!“

Brazília érdekes természetvilága.

Írta: Dezső bácsi.

VI.

Braziliában az emberre nézve is veszélyes nagyobb ragadozó állat a **jaguár**, a **puma**, a **tigris** (tigrillo) és a **leopárd**. A macska-félékhez tartoznak, s legfontosabb táplálékuk a nyers hús. Közöttük legnagyobb és legerősebb a **jaguár**, vagy másnéven **onka**. Megnó két és félméter hosszúra is. Vörös-barna szőrét sűrűn kerek és félholdalakú sötétbarna foltok tarkázzák. Farkát több fekete gyűrűs sáv veszi körül. Ez a vadállat szereti a folyók partját, mert nemcsak emlősállatok húásával táplálkozik, hanem hallal is. A kiszemelt kisebb áldozatoknak torkát tépi fel, azután a vergődő állatot a sűrűbe vonszolja, ahol egyszerre felfalja. Csak friss húst eszik. Oszlásban levő döghöz nem nyúl. A **jaguár**, ha egy-egy gulya vagy ménes közelébe férkőzik, a tehenet, lovat, öszvért napok alatt meg szokta tizedelni. Ezeket a nagyobb állatokat úgy támadja meg, hogy a hátukra ugrik, s vagy átharapja nyakszirtjüket, vagy az állat szarvát és orrát hatalmas mancsával megragadja, s a nyakát kitekeri. Bikát, vagy ökröt csak ritkán támad meg. A nagyobb állatok húsát két részletben igyekszik elfogyasztani. Arra vigyáz, hogy a hús meg ne szagosodjék. A beleket nem eszi meg. A jaguár nagyszerűen úszik. Nádasban rejtőzködve, a vidrát és a vízidisznót pusztítja. A halakat talpesapással vágja ki a partra. A nagyon éhes, vagy megsebesített **jaguár** az emberrel is szembeszáll s megsebesítve a szokottnál is vadabban támad. Ha egyszer az ember húsát megízlette, emberévővé válik. Az ilyen állat keresve keresi az embert. Háromféle jaguárt különböztetnek meg, úgymint: emberevőt, baromevőt és vadevőt. A barom- és vadevő csak abban az esetben támadja meg az embert, ha megsebesítette. A jaguárnak sem foga, sem karma nem éles, ezért az általa okozott sebek inkább roncsoltak és marcangoltak. Az ember az ilyen nehezen gyógyuló seb következtében könnyebben fertőződik s a forró égő alatt többnyire merevgöresöt kap, s ha nincs közelben orvos, biztos a halál.

A **pumának** tizenkét fajtája ismeretes. Legszebb a fekete és a szürke puma. Az utóbbit ezüst oroszlának is hívják. A puma hossza a másfél métert eléri. Nagyon vad, ravasz és vérengző állat. Egészen megszelídíteni nem lehet. Az embertől fél. Tanyája a

fák sűrű lombja között egy-egy vastagabb faág. Menekülve egyik fától a másikig hat métert is ugrik. De a puma nemcsak az erdőben, hanem a puszták füves legelőin is szívesen tartózkodik, ahol állandóan zsákmányra vadászik.

A brazíliai tigris külsejében hasonlít a bengáliai, vagy indiai tigrishez, csak hogy annál kisebb, ezért **tigrillo** a neve. Szereti az erdő nehezebben hozzáférhető, cserjés, bozotos, mocsaras helyeit, éppen úgy, mint tiszteltreméltó rokona, a királytigris. A dzsöngelből leginkább éjjel indul el prédakeresésre. Különösen a szarvasfélék és az őzet üldözi. Zsákmányát inkább ravaszszággal szerzi meg. Mikor az őz- és szarvascsapatok közeledését hallja, fejét a földre fekteti, s elordítja magát. A vérfagyasztó hang oly rémületet okoz a közeledő állatok között, hogy azok minden irányban menekülnek. Mindig akad néhány, amely fejvesztetten a tigris karmai közé rohan. A tigris (tigrillo) a dögevéstől sem riad vissza.

A **leopárd** a pumánál nagyobb. Bőrét barnássárga szőr fedi, melyen gyűrűalakú sötét foltok vannak. Szintén a fákon szeret tanyázni, ahonnan ráveti magát az áldozatra. Zsákmányát a nyakszirten szokta halálosan megsebezni. Az ember megtámadásától tartózkodik, erre csak végszükségben vetemedik.

A brazíliai vaddisznó nagyobb és erősebb a mi hazai vaddisznónknál, s ennél sokkal veszedelmesebb is. 20—80 disznóból álló csordákban járnak. Fogaikat menetelés közben rémesen csattogtatják, úgy, hogy már messziről hallszik közeledésük. Tanácsos előlük kitérni, mert az embert sem kimélik meg agyaraik gyilkos csapásaitól. Agyaruk beretvaéles és kemény. Nem ritka olyan lomboszóru vadászkutya, amely véletlenül komolyabb sebesülés nélkül menekülhetett meg a vaddisznó elől, csak éppen szórénak egy részét borotválta le az éles agyar majdnem egész símára.

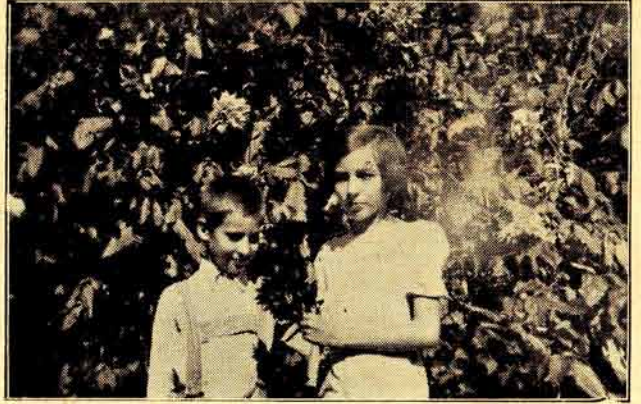
(Folyt. köv.)

Bemutakozó.

Mi is az Uj Cimborá olvasói közé tartozunk. Nevünk: Bethlen Ilike IV. el. o. t. és Miklóska II. el. o. t. Keresden lakunk és a szász iskolába járunk. Az Uj Cimborát nagyon szeretjük. Különösen akkor örülünk, ha rajzkiállítás van, mert rajzolni nagyon szeretünk.

Szeretettel üdvözl minden új cimborát gr. Bethlen Ilike IV. el. o. t. és Miki II. el. o. t.

Játék is, rajz is.

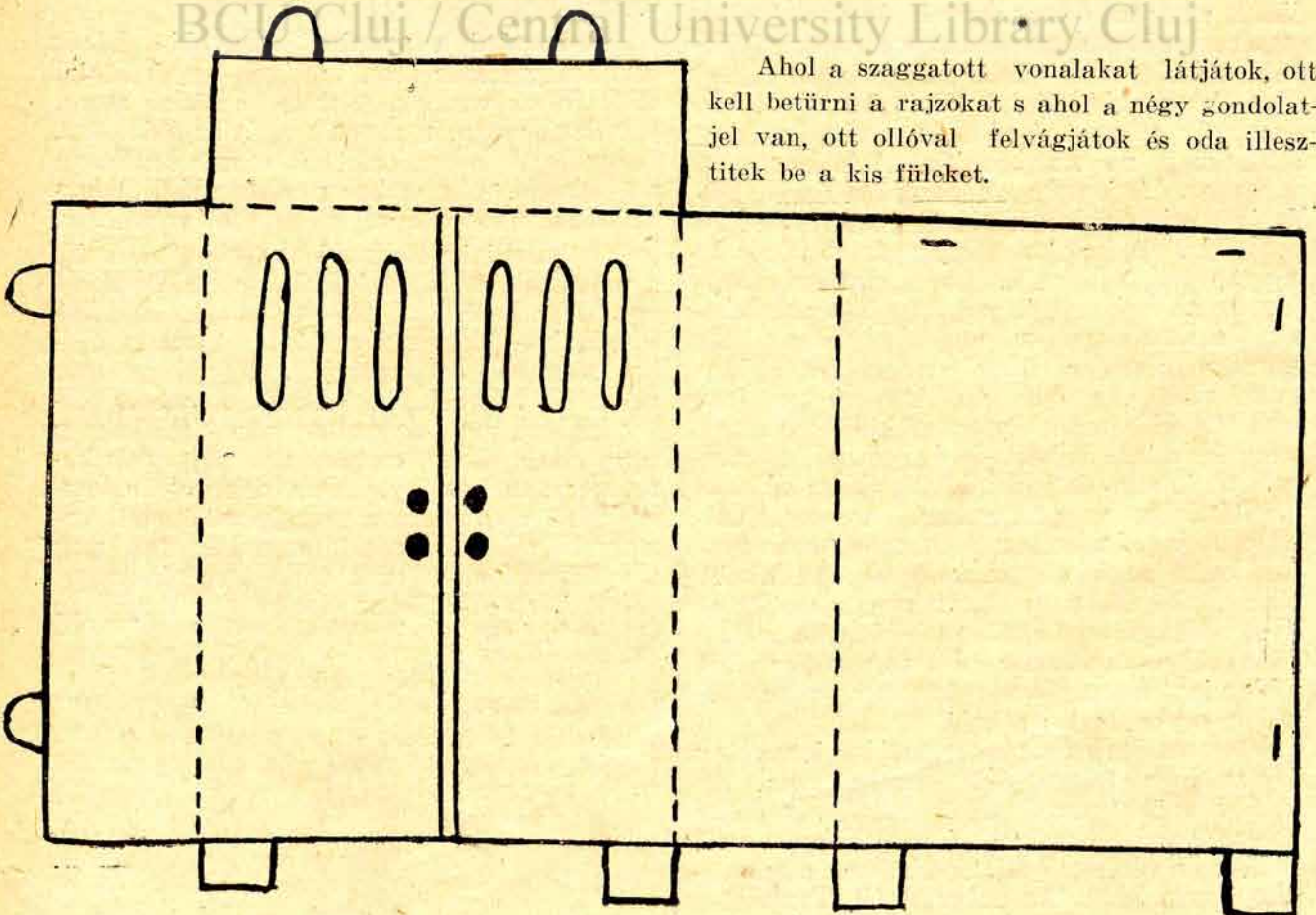
Van most már asztalotok, négy székek, kanapétok, most ruhásszekrény mintát közlünk, hogy legyen mibe rakni a baka ruháját. Még ágy kell és akkor kész a pompás szoba. Ellakhatik benne még a király is. A kolozsvári kis cimborák

nagyon ügyesen készítik ezeket a butorokat.

Az új iskolai év kezdetén Mohalyi bácsi is szeretettel köszönt benneteket. Tudok, amit tudok, de most még titok, hogy milyen érdekes játékot talált ki nektek Mohalyi bácsi, ha kész lesz a szobabutor, akkor azt is leközljük majd.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ahol a szaggatott vonalakat látjátok, ott kell betérni a rajzokat s ahol a négy gondolatjel van, ott ollóval felvágjátok és oda illesztitek be a kis füleket.

MARCELLA NÉNI POSTÁJA

Tudatjuk veletek kis olvasóink, hogy ezután a postai levelező-lapokra nem 3,50, hanem 4 Lei áru bélyeget kell ragasztani.

Nagyon fontos ezt tudnotok, mert minden levelező-lapért 1 Lei büntetést fizettetnek az Uj Cimborával. Ha egy nap tizen írunk, azért 10 Leit kell fizetni, ez egy hónapra 300 Lei, egy évre 3600 Lei büntetéspénzt jelentene. Ugy-e mekkora összeg? S ez mind csak azok az 50 banis bélyegek miatt történik. Azonban ne riadjatok el a levelezéstől, e miatt, írjatok csak tovább is, mert a levelezés nemcsak szórakoztató, de hasznos is. Az az 50 bani, amennyivel többet kell tenni a lapra, egy embernek nem sok, csak nekünk lenne sok, ha naponta 10—20 Lei-t kellene büntetésül fizetni.

L. Ady Mariska. Örülünk, hogy szerkesztőségünkben meglátogatott bennünket. Bár gyakrabban megtehetné, egészségi állapota miatt.

Teleki Dezső. Az értekezlet okt. 24—25-re marad. Lesújtólag hatott ránk értesítése, hogy betegsége miatt nem jöhetett. Hátha október 24-ig jobban fogja magát érezni. Egymásban van az erőnk, egymás jelenléte ad újabb erőt és bátorságot a további küzdelemre, munkára. Ezért nem lényegtelen a személyes megjelenés. Minden írott betűnél többt ér, az élő való személy.

Onodi Rózsi. Külön kívánságokat a közlésnél sohasem vehetünk tekintetbe, az kerül kölésre, aminek ideje van. A küldött anyag beérkezett.

Dávid G. A szept. 1. és 10. számokból küldtünk utólag. Kéziratai vannak benn, azonban kissé terjedelmesek, ezért nehezebben kerülnek sorra. Egy közülük azonban egy hónapon belül sorra kerül. Rövid, érdekes képekkel ellátott dolgokat szívesebben vennénk, mint terjengős írásokat.

Kérjük kedves munkatársainkat, hogy munkáikat gépirással, de legalább is olvasható tinta-írással küldjék be! Akinek alkalma van hozzá, készítsen, vagy készíttessen képeket is a cikkekhez.

Dr. B. Rafael Anna. A kézirat megérkezett, közlésre is kerül, mihamar. A könyv ügyében beszéltem illetékes helyen, de az idénről már lekésett, mivel már július-augusztus hónapokban összeállítják a kiadandó könyvek jegyzékét.

Simó András III. g. ot. Te is feljebb léptél eggyel. De így is kell. Csak előre, mindig csak előre! Az augusztus és szeptemberi megfjéteket küldöd együtt. Irj máskor is, ha időd lesz. — *Kiss Anikó, Idikó és Piroška.* Apuka bennl járt a szerkesztőségünkben. Tőle tudtam meg, hogy néhány szám hiányzik az újságból. Gondolom, hogy örültetek, hogy megkaphattátok a hiányzó számokat. A kis rajzfűzetbe rajzoltatok-e már azóta? No írjátok meg! — *Papp Sándor Futásfalva.* Annakidején Zizi iránt ér-

deklődött, hogy kapható-e a szövege? Minthogy a darab könyvkiadás alá nem került, csak gépelt példányokat tudunk küldeni. Egy ilyen gépelt szöveg ára 170 Lei. Az összeg előre küldendő. A kis cimborák nyári beszámolóját várjuk. — *Visky Judit.* Rajzaid elvisszük a kiállításra. Mindenesetre figyelni fogjuk, mennyit haladsz ezután.

Gálffy Gábor IV. el. ot. Uj megfjéted megérkezett. Figyelem kitarásod a rejtvényfejtés iránt. Mindenesetre a kitarás szép erény bennünk, amit fejleszteni kell magunkban. A kitarást lám így kezdjük meg: rejtvényfejtésen, vagy román, német és eszperántó nyelvtanuláson. — *Léderer Evike III. g. ot.* A Jenő bácsi levelét hozd majd vissza, mert arra a felvilágosító szójegyzékre szükség lesz. — *Marosffy Etelka.* Ugy van biz az: ki korán kel, aranyat lel. Jól megfjéted! Megfjéted át is adtam a rovatvezetőnek. — *Léderer Éva.* Örültél az üzenetnek, de degjobban a kapott svéd bélyegeknél. Ha bejössz, adunk majd címet is, akivel levelezhetsz. — *Iszlay Erzsébet II. g. ot., Matild V. el. ot. és Jenőke II. el. ot.* Szépen, rendesen írt leveleteket szívesen olvastam. Milyen sok emléket hagyott lelketekben a nyár. Marosvásárhelyen nyaraltatok és jól telt az idő. A kertészkedésről nem feledkeztek meg, de szebb is volt kertetek, mint más években. A magvakat szorgalmasan gyűjtitek. Kíváncsian várom vissza az idej kertészkedétek eredményét. — *Szász Kató V. g. ot., Balázs II. g. ot., Juci II. el. ot. és Klára II. el. ot.* Meghatottsággal olvasom leveleteket, amelyet Kárpátokon túlról, új helyetekről írtok. A jó Isten segít benneteket, hogy a most még idegen környezetet is megszeressétek és megszeressenek benneteket. Mi s a többi kis cimborák nem fogunk elfelejteni benneteket, mindig szeretettel gondolunk majd rátok. Irjatok időnkint egy levelet, hogy tudjam, hogy megy sorsotok! — *Milka Margit és Mária.* A tövisi nagy találkozózn lettetek új cimborák. Azóta, a hűségben meg nem restültetek. Hiszem, hogy lesztek ti még kis veteránok is. Most szorgalmasan tanultok románul. Ipari pályára készültök, bár szerettetek volna gimnáziumba járni és tovább tanulni. Egyet se búsuljatok, hogy gimnáziumba nem járhattok! Édes Anyátok okos, ügyes asszony, megtalálja a módját, hogy a gimnázium alsó osztályainak az ismeretét s az általános műveltséget megszereztesse veletek. A fényképek nagyon jól sikerült, a bemutatkozóba sorra is kerül. — *Porufiu Felicia.* Most léptél be nemrég olvasó táborunkba s máris megszeretted az Uj Cimborát. No remélem, hogy sokáig tagja leszel még kis táborunknak! — *Engelbrecht Mária II. el. ot.* Te is új kis cimboránk vagy. Nehezen várod mindig a postás bácsit, az Uj Cimborá miatt. Eddig három új kis cimborát toboroztál, pedig még magad is új vagy.

Eszperantó nyelvtanfolyam

Vezeti: Kormos Jenő,

Tizenkettedik lecke. — Dekdua leciono.

A melléknév fokozása. — Komparacio de la adjektivo.

A fokozásnál a középfokot pli, a felsőfokot plej előszó által fejezzük ki.

Pld.:

longa	pli longa	plej longa
hosszú	hosszabb	leghosszabb
alta	pli alta	plej alta
magas	magasabb	legmagasabb

Összehasonlításnál a „mint“ szócskát ol által fejezzük ki.

Pld.:

La somero estas pli agrabla, ol la vintro. = A nyár kellemesebb, mint a tél.

La amo al la homoj estas nia plej sankta devo. = Az emberszeretet (az emberek iránt szeretet) legszentebb kötelességünk.

malpli = kevésbé; malplej = legkevesbé.

La vintro estas malpli agrabla, ol la somero. = A tél kevésbé kellemes, mint a nyár.

Vieno estas malpli granda, ol Parizo. = Bécs kevésbé nagy, mint Páris.

Inter la Rejno, Danubo kaj Szamos la plej lasta estas la malplej granda. = A Rajna, Duna és Szamos között a legutóbbi a legkevesbé nagy.

Bartunek Titi mozdulatművészeti és táncitanárnő Cluj, Str. Marechal Foch 10. sz. alatt, a II. emeleti nagyteremben, szeptembertől kezdődőleg, megkezdte tanítását. Testformáló, gyógytorna-tanfolyamokat tart gyermekek számára is, orvosi felügyelet mellett. Csoportos és külön órák megbeszélés szerint.

Nagyenyedi előfizetőinknek üzenjük, hogy a közeli napokban megbízottunk fölkeresi a hátralékosokat. Szíveskedjenek őt bizalommal fogadni — és a befizetett összegről bélyegzőnkkel ellátott nyugtát kérni. — Minthogy megbízottunk útja sok költséget jelent, kérjük lehetőség szerint rendezni az elmaradásokat.

FEJTÖRŐ

Befüretjvény.

ór	ór	ór
ór	A	ór
ór	ór	ór

Kockarejtvény.

1	2	3	4
1	2	3	4
1	2	3	4
1	2	3	4

A fenti kockákban a számok úgy helyezendők el, hogy azok felülről lefelé és balról jobbra összeadva eredményül 10-et adjanak.

Megfejtési határidő: 1937 október 25. A megfejtők között jutalomkönyveket sorso-lunk ki.

A 23—24. számban közölt rejtvények megfejtése: Névrejtvény: Guglielmo Marconi, föltaláló, Róma. Négy kérdés a sport köréből: Feleletek: Usik Ferencz, 2. Kovács Pál, 3. Amsterdam (1928), Los Angeles (1932) és Berlin (1936), 4. Szabó Miklós.

A 25-ik számban közölt rejtvények megfejtése: 1. Keresztrejtvény: 5. Uj Cimborá. 2. Pótló szótagrejtvény: Montevideo.

Megfejtést küldtek be: Vámszer Géza, Turdeanu Klárika, Horváth Erzsébet, Pataki Béla, Léderer Éva, Herczeg Klára és Ferike, Novák Jancsika, Bartha Jenő, Balog Antika és Bözske, Samarjai Sándor, Koós László, Nyáguly Magda és Simó András.

Nyeretesek lettek: Koós László, Herczeg Klára és Ferike. Nyeremény: Jan Wolski: *Meséből valóság* c. regénye.

Előfizetési árak: Egész évre 200, fél évre 100 lej. A Családszövetség tagjainak 160 lej és 10 lej portó. Egyes szám ára 6 lej. Magyarországon 12 p., Jugoszláviában 150 dinár, Csehszlovákiában 60 ck. Amerikában 300 lej.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA.

Főmunkatársak:

TELEKY DEZSÓ, SIMON SÁNDOR
és **KORMOS JENŐ.**

Minden cikkért a szerzője felelős.

Kiadja: a Minerva Nyomdai Műintézet R.-T. Cluj.